

iscoool

Παίζω, Σκέφτομαι, Μαθαίνω

Φύλλα
εργασίας

Τεύχος Β'

Για παιδιά
Ε' ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ

Γλώσσα

- Συμπληρωματικές ασκήσεις ορθογραφίας, γραμματικής και εμπλουτισμού λεξιλογίου
- Ανάλυση βασικών κανόνων γραμματικής με ασκήσεις και παραδείγματα

100
σελίδες

ΒΑ

Τι θα μάθω σε αυτό το τεύχος:

iscool

- Να χρησιμοποιώ τους μελλοντικούς χρόνους.
- Να αναγνωρίζω και να χρησιμοποιώ τις υποθετικές προτάσεις.
- Να χρησιμοποιώ τα απρόσωπα ρήματα.
- Να γράφω σωστά την ορθογραφία των καταλήξεων των ρημάτων.
- Να κλίνω σωστά τα επίθετα σε -ος, -ο και τα επίθετα σε -ων, -ουσα, -ον.
- Να ξεχωρίζω τις εγκλίσεις των ρημάτων.
- Να μετατρέπω την Ενεργητική σύνταξη σε Παθητική και το αντίστροφο.
- Να αναγνωρίζω και να χρησιμοποιώ σωστά τις αναφορικές προτάσεις.
- Να μετατρέπω τον ευθύ σε πλάγιο λόγο και το αντίστροφο.
- Να εκφράζω τη γνώμη μου με επιχειρήματα.
- Να ξεχωρίζω τα αρχαιοκλίτα ρήματα και να τα κλίνω σωστά.
- Να σχηματίζω και να χρησιμοποιώ σωστά τα παραθετικά των επιθέτων και των επιρρημάτων.
- Να σχηματίζω σωστά την εσωτερική αύξηση των σύνθετων ρημάτων.
- Να μετατρέπω τις ονοματικές φράσεις σε ρηματικές και το αντίστροφο.

Γλώσσα Ε΄ Δημοτικού
Τεύχος Β΄

Γλώσσα

Ε' Δημοτικού - Β' τεύχος

όνομα

Αυτό το βιβλίο ανήκει

Αγαπητοί γονείς,

Αυτή η σειρά βιβλίων της iScool μπορεί να αποτελέσει ένα βοηθητικό εργαλείο στα χέρια των γονέων, αλλά και των εκπαιδευτικών, με σκοπό να στηρίξουν τους μικρούς μαθητές να εμπεδώσουν και να εξασκηθούν στην ύλη που αντιστοιχεί στην τάξη τους.

Τα φύλλα εργασίας της iScool μπορούν να λειτουργήσουν υποστηρικτικά κατά τη διάρκεια της σχολικής χρονιάς, εμπλουτίζοντας το υλικό των μαθητών προς εξάσκηση, αλλά και επαναληπτικά κατά τη διάρκεια των διακοπών ή του ελεύθερου χρόνου των παιδιών. Επιπλέον, εμπεριέχονται τα βασικά σημεία της θεωρίας κάθε μαθήματος, καθώς και βοηθητικά παραδείγματα, καθιστώντας έτσι τη μελέτη στο σπίτι ευκολότερη.

Εκδόσεις iScool

Για τα κείμενα, την ύλη και τη θεματολογία συνεργάστηκαν και επιμελήθηκαν:

Ιωάννης Μεταξάς

BA (Τμήμα Φιλοσοφίας, Παιδαγωγικής & Ψυχολογίας Πανεπιστημίου Ιωαννίνων)

Αλίκη Τρίγκα

BA (Τμήμα Φιλολογίας Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών)

Μαρία Βασιλείου

BA (Τμήμα Φιλοσοφικών και Κοινωνικών Σπουδών Πανεπιστημίου Κρήτης)

Κατερίνα Σιμοπούλου

BA (Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης, Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης)

Αθηνά Τσιώρη

BA (Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών)

Βασιλική Κεφάλα

BA (Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών)

1η Έκδοση: Νοέμβριος 2017

Εκδοτικός Σχεδιασμός : Εκδόσεις iScool (Εμπορικό Σήμα της FILIA LAB A.E.)

Καλλιτεχνική & Γραφιστική Επιμέλεια: FILIA LAB A.E.

Το παρόν έργο πνευματικής ιδιοκτησίας προστατεύεται κατά τις διατάξεις του Ελληνικού Ν. 2121/93 όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει και τις διεθνείς συμβάσεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας. Απαγορεύεται ρητά και απολύτως η χωρίς την προηγούμενη γραπτή άδεια του Εκδότη κατά οποιονδήποτε τρόπο αναδημοσίευση, αναπαραγωγή, αποθήκευση σε βάση δεδομένων, αναμετάδοση (ηλεκτρονική, μηχανική ή άλλη), φωτοαντίτυπωση, μετάφραση, διδασκαλία, τροποποίηση και εν γένει εκμετάλλευση του συνόλου ή μέρους του παρόντος έργου. Το παρόν έργο διατίθεται μόνο για προσωπική και όχι για εμπορική χρήση.

Περιεχόμενα

10η ενότητα: Μυστήρια – επιστημονική φαντασία

Επιστημονική φαντασία	6-10
Χαμένοι πολιτισμοί	11-14
Ανεξήγητα φαινόμενα.....	15-18
Η μηχανή του χρόνου.....	19-22

11η ενότητα: Παιχνίδια

Παραδοσιακά παιχνίδια.....	23-26
Επιτραπέζια παιχνίδια.....	27-31
Ηλεκτρονικά παιχνίδια.....	32-35
Πνευματικά παιχνίδια.....	36-40

13η ενότητα: Κατασκευές

Κατασκευές της φύσης.....	41-45
Κατασκευές των ανθρώπων.....	46-49
Μαθηματικές κατασκευές	50-54

15η ενότητα: Τηλέοραση

Τα θετικά και... τα αρνητικά.....	55-58
Τηλέοραση και διαφήμιση.....	59-63
Προγράμματα τηλεόρασης.....	64-67

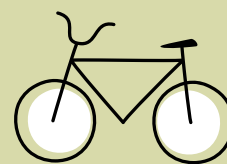
16η ενότητα: Αθλήματα – σπορ

Ο αθλητισμός στην αρχαία Ελλάδα.....	68-70
Σύγχρονος αθλητισμός.....	71-75
Και τα παιδιά αθλούνται.....	76-79

17η ενότητα: Ταξίδια

στο διάστημα	
Ο άνθρωπος στο διάστημα.....	80-83
Τι βλέπουμε από το διάστημα.....	84-88
Φανταστικά ταξίδια στο διάστημα.....	89-92
Ταξίδι στο διάστημα.....	93-96

* Οι ενότητες και τα κεφάλαια που παραλείπονται αποτελούν επετειακές, εορταστικές ή επαναληπτικές του σχολικού βιβλίου.

1. Ώρα για ορθογραφία!

γαλαξ_ες	επιστ_μονικός	περιεκτ_κός
αισ_οδοξία	προγραμματ_ζω	πεντ_κονταετία
θεωρ_τικά	πατ_μασιές	δημοσιότ_τα
τρισεκατομμ_ρια	ον__ροπόλος	πραγματ_κότητα
επ_χείρηση	διαστ_μικός	διαστ_μόπλοιο
ξενοδοχ__α	αποβ_βαση	πρ_ταρχικός
προορ_σμός	απ_δεκτή	εκτ_ξευση
κοινότη_τα	χ_λιόμετρα	απ_σταση

2. Συμπλήρωσε τα παρακάτω πινακάκια κλίνοντας τα ρήματα στον εξακολουθητικό μέλλοντα.

Εξακολουθητικός Μέλλοντας

θα πιστεύω	θα επισκευάζομαι	θα καταφέρνω
.....		
.....		
.....		
.....		
.....		

3.

Συμπλήρωσε τα παρακάτω πίνακάκια κλίνοντας τα ρήματα στον συνοπτικό μέλλοντα.

Συνοπτικός Μέλλοντας

θα κατευθυνθώ	θα επιστρέψω	θα φύγω
.....		
.....		
.....		
.....		
.....		

4.

Συμπλήρωσε τα παρακάτω πίνακάκια κλίνοντας τα ρήματα στον συντελεσμένο μέλλοντα.

Συντελεσμένος Μέλλοντας

θα έχω κατασκευάσει	θα έχω επεκταθεί	θα έχω κλείσει
.....		
.....		
.....		
.....		
.....		

- Ο **εξακολουθητικός μέλλοντας** δηλώνει πως μία πράξη θα γίνεται στο μέλλον συνέχεια.
 Ο **συνοπτικός** (ή **στιγμιαίος**) **μέλλοντας** δηλώνει πως μία πράξη θα γίνει στο μέλλον μια συγκεκριμένη στιγμή ή για λίγο.
 Ο **συντελεσμένος μέλλοντας** δηλώνει πως μία πράξη θα έχει ολοκληρωθεί πριν από μία άλλη.

5.

Στους παρακάτω υποθετικούς λόγους σημείωσε ποιο μέρος είναι η υπόθεση (Υ) και ποιο η απόδοση (Α), όπως στο παράδειγμα.

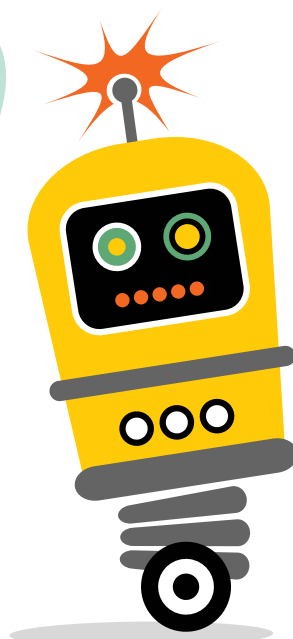
(Υ)

(Α)

- ★ (Αν ήσουν έτοιμος,) (θα είχαμε φύγει ήδη.)
- ★ Εάν δεν είχες χάσει το τελευταίο μάθημα, θα τα είχες πάει καλύτερα στο διαγώνισμα.
- ★ Θα πήγαινα στο θέατρο, αν είχα προλάβει να αγοράσω εισιτήριο.
- ★ Θα έπαιρνα μέρος στη χορωδία, αν είχα ωραία φωνή.
- ★ Αν δεν πλήρωνα τους λογαριασμούς, θα είχα πολλά χρέη.
- ★ Θα προλάβω να έρθω στο σπίτι, αν τελειώσω νωρίς από τη δουλειά.
- ★ Δεν θα μαγειρέψω αύριο, αν μείνει φαγητό από σήμερα.
- ★ Εάν δεν έρθεις το βράδυ, θα πάω στο σπίτι της Νεφέλης.

Υποθετική λέγεται η δευτερεύουσα πρόταση που εισάγεται με τους συνδέσμους **αν** και **εάν**.

Ο **υποθετικός λόγος** αποτελείται από μια κύρια και από μια δευτερεύουσα υποθετική πρόταση. Η κύρια πρόταση δείχνει κάτι που είναι πιθανό να γίνει, ενώ η υποθετική δείχνει αυτό που πρέπει να γίνει για να συμβεί ή να ισχύει το περιεχόμενο της κύριας. Στον υποθετικό λόγο, η υποθετική πρόταση λέγεται αλλιώς **υπόθεση**, ενώ η κύρια πρόταση λέγεται αλλιώς **απόδοση**. Η υποθετική πρόταση μπορεί να είναι πριν ή μετά την κύρια πρόταση.

6.

Ένωσε τις παρακάτω προτάσεις και σχημάτισε τους υποθετικούς λόγους, όπως στο παράδειγμα.

- ▶ Θα γυρίσω στο σπίτι αργά. Θα έχει κίνηση στους δρόμους.

Θα γυρίσω σπίτι αργά, αν έχει κίνηση στους δρόμους.

- ▶ Θα φύγεις εσύ. Θα φύγω κι εγώ.

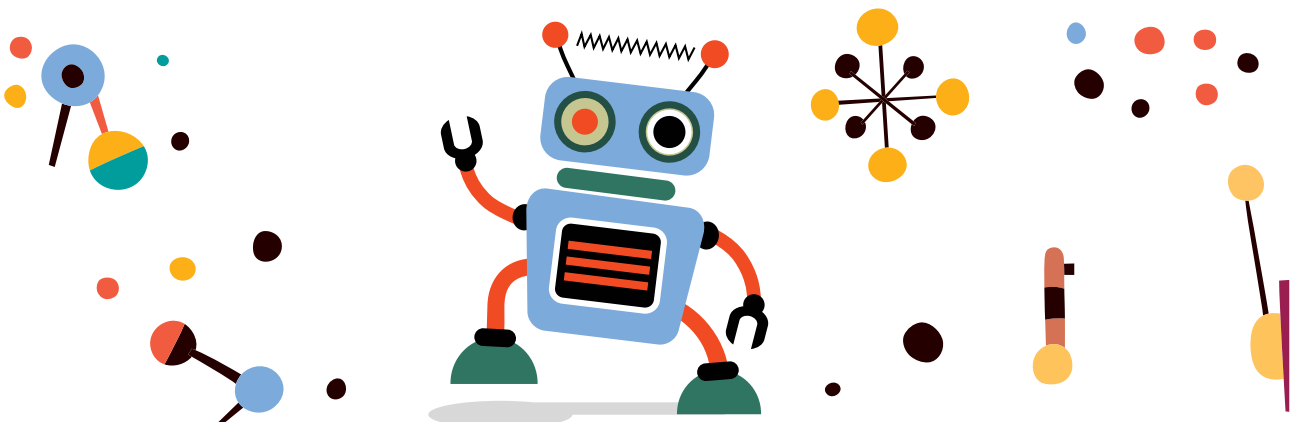
- ▶ Θα γράψεις καλά στις εξετάσεις. Θα διαβάσεις καλά.

- ▶ Σταμάτα το κάπνισμα. Ενδιαφέρεσαι για την υγεία σου.

- ▶ Δεν προσέχεις στο μάθημα. Δεν θα καταλάβεις τίποτα.

- ▶ Θα χάσεις το λεωφορείο. Θα αργήσεις να ξυπνήσεις.

- ▶ Έχει κίνηση στον δρόμο. Δεν θα προλάβω να πάω εγκαίρως στο ραντεβού μου.

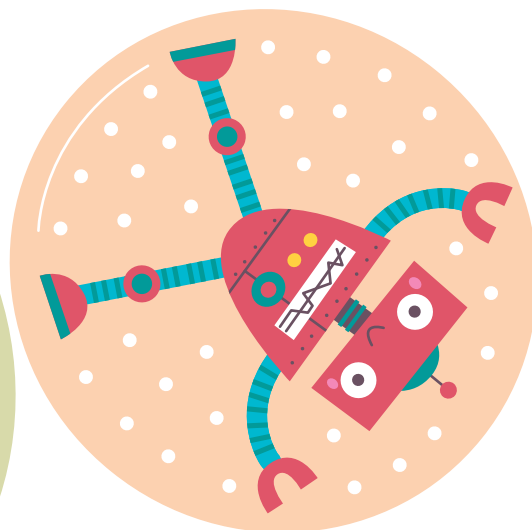
7.

Στις παρακάτω προτάσεις υπογράμμισε τις αιτιατικές του χρόνου και κύκλωσε τα χρονικά επιρρήματα, όπως στο παράδειγμα.

- Το πρωί πρέπει πάντα να τρώμε καλά.
- Ο θερινός κινηματογράφος θα ανοίξει τον Ιούνιο.
- Θα πάμε στο γήπεδο σήμερα το απόγευμα.
- Οι καμπάνες της εκκλησίας θα χτυπήσουν τα μεσάνυχτα.
- Φέτος θα πάμε διακοπές στο εξωτερικό.
- Έλειπε στην Αυστραλία πολλά χρόνια.
- Το τρένο φεύγει τα ξημερώματα.
- Δεν θα φάμε βραδινό στο σπίτι απόψε.
- Ο αγώνας θα γίνει το επόμενο Σάββατο.
- Χθες επισκέφτηκα τον θείο μου στο νοσοκομείο.
- Αύριο το βράδυ θα πάω σινεμά.

Για να εκφράσουμε τον χρόνο,
μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε:

- χρονικά επιρρήματα, π.χ. σήμερα, αύριο.
- χρονικές προτάσεις, π.χ. «Όταν χυρίσω, θα μαγειρέψω.»
- επιρρηματικές φράσεις που δηλώνουν χρόνο:
 - α) γενική πτώση κάποιου ουσιαστικού, π.χ. του χρόνου,
 - β) αιτιατική πτώση κάποιου ουσιαστικού, π.χ. το βράδυ.

1. Ώρα για ορθογραφία!

Πλάτ_vas	πληροφ_ρίες	επενδ_μένη
Ατλαντ_δα	καταποντίστ_κε	λατρευτ_κά
πολιτ_σμός	επεκτάθ_κε	καταποντ_σμένος
επ_κεφαλής	περ_πέτειες	ορ__χαλκος
ηρ_ισμός	υποδούλ_ση	απόρθ_τος
κατακλ_σμός	μετα__εύματα	μετακιν_σεις
χλ_ρίδα	μεγαλ_πρεπής	_κεανός

2. Συμπλήρωσε τους παρακάτω πίνακες κλίνοντας τα ρήματα «ταξιδεύω» και «σκέφτομαι» στον εξακολουθητικό, στον συνοπτικό και στον συντελεσμένο μέλλοντα.

Μέλλοντας		
Εξακολουθητικός	Συνοπτικός	Συντελεσμένος

1

θα ταξιδεύω

.....		
.....		
.....		
.....		
.....		
.....		

2

θα σκέφτομαι

.....		
.....		
.....		
.....		
.....		
.....		

3.

Στους παρακάτω υποθετικούς λόγους σημείωσε ποιο μέρος είναι η υπόθεση (Υ) και ποιο η απόδοση (Α), όπως στο παράδειγμα.

(Υ)

(Α)

- ★ (Αν επισκεφτείτε την πινακοθήκη,) (θα θαυμάσετε τα έργα των ζωγράφων.)
- ★ Αν χρειαστείς τη βοήθειά μου, τηλεφώνησέ μου.
- ★ Αν χιονίσει, θα πάμε εκδρομή στον Παρνασσό.
- ★ Μην απογοητευτείς, αν δεν τα πας καλά.
- ★ Αν με ακούσεις, θα πετύχεις τον στόχο σου.
- ★ Θα χτυπήσεις το χέρι σου, αν δεν προσέξεις.
- ★ Εάν φοβάσαι τα ύψη, μην έρθεις μαζί μας στο βουνό.
- ★ Αν χτυπήσει το τηλέφωνο, μην το σηκώσεις.

Θυμάμαι!

Στον υποθετικό λόγο, η υποθετική πρόταση λέγεται αλλιώς **υπόθεση**, ενώ η κύρια πρόταση λέγεται αλλιώς **απόδοση**.

4. Αντιστοίχισε τις παρακάτω φράσεις με τη σωστή σημασία τους.

“εκτός τόπου και χρόνου”	○	○ Η κατάλληλη στιγμή να γίνει κάτι που περιμέναμε.
“και του χρόνου”	○	○ Εκτός πραγματικότητας.
“χρόνο με τον χρόνο”	○	○ Ο χρόνος είναι πολύτιμος, έχει αξία.
“ο χρόνος είναι χρήμα”	○	○ Πριν πάρα πολύ καιρό, πριν από πολλά χρόνια.
“προ αμνημονεύτων χρόνων”	○	○ Σιγά σιγά, με το πέρασμα του χρόνου.
“το πλήρωμα του χρόνου”	○	○ Ευχή που δίνουμε σε κάποιον όταν του έχει συμβεί κάτι καλό.

5. Αντιστοίχισε τις λέξεις που είναι συνώνυμες.

αίγλη	●	●	ξαφνιάζω
αιφνιδιάζω	●	●	γρίφος
αλαζονεία	●	●	αμορφωσιά
αλληλεγγύη	●	●	δόξα
αμάθεια	●	●	βοήθεια
αίνιγμα	●	●	υπεροψία

αγωγή	●	●	ανίκητος
αδράνεια	●	●	άξεστος
αγενής	●	●	ξένος
άγνωστος	●	●	χωράφι
αγρός	●	●	ανατροφή
αήττητος	●	●	απραξία

6. Συμπλήρωσε τα κενά των παρακάτω λέξεων με ει, η, ε, αι.

• γ___ωγραφία	• γ___πεδο	• γ___γενής
• γ___οκτήμονας	• γ___ινος	• Μεσόγ___ος
• γ___άνθρακας	• επίγ___ος	• γ___ωσκώληκας
• υπόγ___ος	• γ___ωργός	• γ___ωδυναμικός
• υδρόγ___ος	• γ___ωπόνος	• ισόγ___ο

Η λέξη «γη» ως συνθετικό μίας λέξης μπορεί να πάρει διάφορες μορφές: γη-, γεω-, γαιο-, -γειο.

7. Πού αναφέρονται τα παρακάτω επιρρήματα και οι παρακάτω χρονικές φράσεις; Στο παρελθόν, στο παρόν ή στο μέλλον;

τώρα, του χρόνου, μετά, πέρσι, αύριο, φέτος, χθες, μεθαύριο,
τον επόμενο μήνα, απόψε, προηγουμένως, πριν, σήμερα,
την προηγούμενη βδομάδα

Παρελθόν

Παρόν

Μέλλον

.....		
.....		
.....		
.....		
.....		

1. Ώρα για ορθογραφία!

δυτ_κός	μν_μεία	ερμ_νεία
αρχ__ότερα	αρχ__ολόγος	ομοιότ_τα
σ_μπέρασμα	αγροτ_κές	μυστηρι_δης
οικοδόμ_ση	πελ_ριος	αναμφ_βολα
προκ_πτει	πλησ_έστερος	ανακαλ_φθηκε
αν_ψωτικός	κύλ_νδρος	πέτρ_vos

2. Μπορείς να αντιστοιχίσεις τις **συνώνυμες** λέξεις;

πελώριος	•	•	κοντινότερος
πλησιέστερος	•	•	πέτρα
αναμφίβολα	•	•	κύριος
αποκάλυψη	•	•	τεράστιος
λίθος	•	•	αναμφισβήτητα
δουλειά	•	•	φανέρωση
βασικός	•	•	εργασία

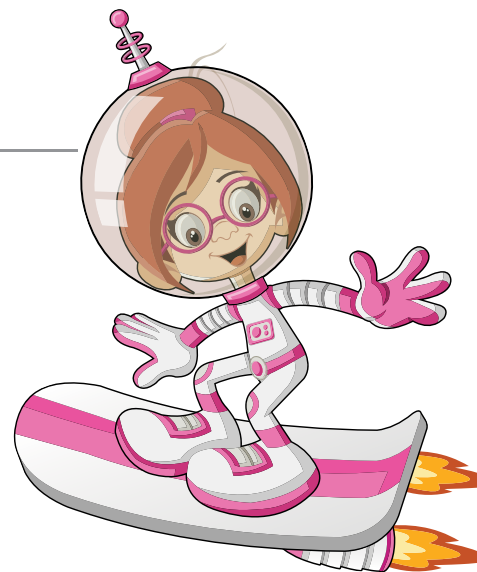

3.

Κύκλωσε τα επιρρήματα στις παρακάτω προτάσεις και γράψε τι είδους είναι το καθένα: τοπικό, τροπικό, χρονικό ή ποσοτικό;

- ▶ Η πεταλούδα πετούσε (γύρω) από τα παιδιά.
Επίρρημα: γύρω Είδος: τοπικό
- ▶ Η δεξαμενή του νερού είναι σχεδόν γεμάτη.
Επίρρημα: _____ Είδος: _____
- ▶ Δεν βρήκα πουθενά το βιβλίο μου.
Επίρρημα: _____ Είδος: _____
- ▶ Μιλούσαμε σιγά για να μην ξυπνήσουμε το μωρό.
Επίρρημα: _____ Είδος: _____
- ▶ Το χωριό του Χρήστου δεν είναι μακριά από τη Σπάρτη.
Επίρρημα: _____ Είδος: _____
- ▶ Δεν δήλωσε έγκαιρα συμμετοχή στο διαγωνισμό.
Επίρρημα: _____ Είδος: _____
- ▶ Ο Μάρκος κλότσησε δυνατά την μπάλα.
Επίρρημα: _____ Είδος: _____

Τα **επιρρήματα** είναι άκλιτες λέξεις που, όπως δηλώνει και το όνομά τους, προσδιορίζουν τα ρήματα. Μπορεί να δηλώνουν χρόνο, τόπο, τρόπο, ποσό κ.ά.

Στις μικρές τάξεις του Δημοτικού συνδυάζουμε το μάθημα του σχολείου και τη γνώση μαζί με τη δημιουργική απασχόληση!

ISCOOL: Για τους γονείς του "Σήμερα" και την έξυπνη γενιά του "Αύριο"!

Προτεραιότητα της iSCOOOL είναι να προσφέρουμε ένα ελκυστικό περιβάλλον μάθησης, με χρώμα, έμπνευση και γνώση!

Στην iSCOOOL πιστεύουμε ότι οι βάσεις της εκπαίδευσης "χτίζονται" στο Δημοτικό.

Τα βιβλία μας είναι... "άλλο ένα απλό βοήθημα"
... ένας ελκυστικός τρόπος εμπέδωσης του σχολικού μαθήματος
και πολλά παραπάνω...

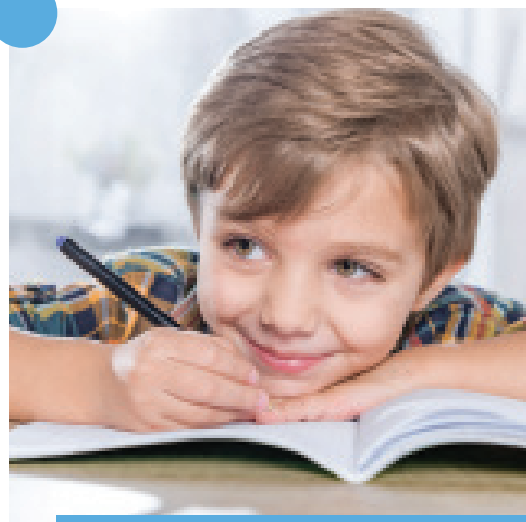
Το Δημοτικό μου είναι COOL! Τα βιβλία της iSCOOOL είναι ιδανική παρέα και στις διακοπές των παιδιών!

Με θεωρία, συμβουλές και παραδείγματα, ο γονιός να μπορεί να βοηθήσει το παιδί του με την κατάλληλη μεθοδολογία.

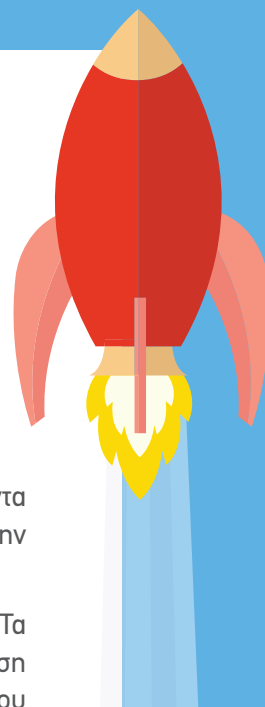

Σχεδιάζουμε με στόχο τα παιδιά να εξασκούν την κριτική τους σκέψη και αντίληψη, παρέα με το άμεσα γνωστικό αντικείμενο!

Τα βιβλία μας κολουθούν βήμα - βήμα τις ενότητες και τα κεφάλαια των σχολικών βιβλίων κάθε τάξης.

Παίζω, Σκέφτομαι, Μαθαίνω

Αγαπητοί γονείς,

σχεδιάζοντας την iSCOOOL, είχαμε ως όραμα ένα μαθησιακό περιβάλλον που να είναι πρώτα απ' όλα αφιερωμένο στα ίδια τα παιδιά. Στόχος μας είναι να μπορούμε να συνεισφέρουμε στην ανάπτυξη της αγάπης τους για μάθηση, να βοηθήσουμε τα παιδιά να εξερευνήσουν τα ατομικά ταλέντα και τις δεξιότητές τους, να αναπτύξουν την ευφυΐα και την αυτοπεποίθησή τους.

Οι εκδόσεις μας ακολουθούν βήμα-βήμα την ύλη του σχολείου. Τα θεωρούμε όμως το ίδιο εξαιρετικά και για τη δημιουργική απασχόληση των παιδιών στον ελεύθερό τους χρόνο, ιδίως για τις μικρές τάξεις του Δημοτικού, όπου η εξάσκηση έχει κυρίαρχο ρόλο στην αφομοίωση της γνώσης και θέτει σταθερές βάσεις στην εξελικτική τους πορεία.

Πρώτιστα, θέλουμε η iSCOOOL να είναι πάνω απ' όλα δημιουργικός χρόνος με τους γονείς, να συμπληρώσουμε το δεσμό παιδιών, γονέων και σχολείου, ώστε να συμβάλλουμε ενεργά σε ένα μαθησιακό περιβάλλον που διεγείρει την προσωπική, πνευματική και κοινωνική ανάπτυξη.

Με εκτίμηση
Η εκπαιδευτική ομάδα της iScool

iSCOOOL

iSCOOOL: Με αξία που θα φανεί στο μέλλον

ΜΕΛΕΤΑΜΕ ΠΑΡΕΑ !